

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova 2, p.p. 3422
1115 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

ga. Irena Majcen, ministrica
Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Ljubljana, 6. 1. 2016
Št.: 017-1/2016

Zadeva: **Stališče UL FGG do predloga nove prostorsko-načrtovalske in gradbene zakonodaje**

Spoštovani,

na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani (UL FGG) razumemo želje po spremembi zakonodaje s področja urejanja prostora, graditve objektov in ureditve regulacije inženirske dejavnosti, vendar nas ne ocena stanja, ne namen sprememb, ne predlagane ključne rešitve ne prepričajo. Zastavljen koncept ne zagotavlja sistemске ureditve področij prostorskega načrtovanja in graditve objektov ter nima mednarodne primerljivosti. V razvitih državah se zakonodaja na področju graditve objektov razvija v smeri strogega inženirskega pristopa s poudarkom na zagotavljanju varne gradnje in stabilnosti objektov, na področju prostorskega načrtovanja v smeri interdisciplinarnosti, na področju regulacije inženirske dejavnosti se ureja inženirske kompetence, področje državne geodetske službe pa se ne meša v to skupino in se ureja z državnimi/deželjnimi pooblastili.

V predlogu zakonodaje pogrešamo enakopravno obravnavo gradbene, geodetske in prostorsko načrtovalske stroke z ostalimi strokami. Deregulacija poklica gradbenega inženirja, zapostavljenost gradbenih inženirskih objektov, ukinitvev revizije projektov, nižanje zahtevane izobrazbe za gradbenega inšpektorja in sporna vloga vodje gradnje, so nesprejemljivi predlogi, saj bodo imeli, če bodo sprejeti v tej obliki, nevarne posledice za varnost in kakovost objektov ter posledično na življenja in zdravje državljanov. Podobno sta nesprejemljiva predloga vloge in regulacije geodetske in prostorsko načrtovalske stroke v povezavi z graditvijo objektov, saj se zanemarija pomen in zahtevnost umeščanja objektov v prostor. Z vidika varovanja in urejanja prostora se zanemarija vloga prostorsko načrtovalske stroke, zanemarija se vloga geodetske stroke pri urejanju relacije med subjekti in zemljišči, popolnoma pa se zapostavlja tudi vloga geodetskega inženirstva in inženirskega nadzora pri graditvi objektov za zagotavljanje kakovosti in varnosti objektov. Na UL FGG takemu nevarnemu razvrednotenju gradbeno-inženirske, geodetsko-inženirske in prostorsko načrtovalske stroke ostro nasprotujemo. Kot vrhunska znanstvena in strokovna ustanova smo pripravljene dejavno sodelovati v pripravi strokovno utemeljenih in sodobnih rešitev področne zakonodaje.

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju UL FGG) v zvezi s predlogom Zakona o pooblaščenih inženirjih in arhitektih podrobneje podaja sledeče ugotovitve in pripombe:

1. **Naslov zakona ne odraža njegove dejanske vsebine.** Zakon poleg inženirske dejavnosti obravnava tudi področje prostorskega načrtovanja, ki ni le inženirska, temveč interdisciplinarna dejavnost, saj obsega vsaj še družboslovna področja dela. Poleg tega je v naslovu izpostavljena le arhitektura, za katero ni jasno, v čem je tako posebna, da ostali inženirji in prostorski načrtovalci niso posebej navedeni.

Predlagamo, da se naslov zakona spremeni tako, da bo odražal dejansko vsebino, ki jo obravnava, ali pa je treba ločeno obravnavati inženirsko dejavnost in dejavnost prostorskega načrtovanja.

Prav tako predlagamo konkretno spremembo naslova zakona v Zakon o inženirski in prostorsko načrtovalski dejavnosti.

- 2 Graditev objektov je inženirska panoga**, pri kateri je značilno, da je skoraj vsak objekt unikat. Lahko govorimo o industriji prototipov. Zato je stroka v preteklosti razvila sistem nadzornih mehanizmov, ki zagotavljajo, da projekti tečejo brez zastojev in s kar najmanj tehničnimi pomanjkljivostmi: revizijo projektne dokumentacije in nadzorstvo gradnje. Predlog nove zakonodaje v celoti opusti revizijo (ni predvidena niti opcijsko na pobudo investitorja, ne obstaja več odgovorni revident) in strokovni pregled projektne dokumentacije prepusti vodji gradnje, ki pa je lahko (eksplicitno dovoljeno) ista oseba kot projektant. Taka rešitev je izrazito v nasprotju z javnim interesom, ki je zapisan v četrtem odstavku prvega člena osnutka gradbenega zakona. Neodvisen strokovni pregled dokumentacije je nujna faza pri zahtevnih objektih (pri manj zahtevnih objektih pa vsaj notranja kontrola projektne dokumentacije) in prispevek k javni varnosti, nikakor pa ne zaplet v postopku.

Predpostavljamo, da bodo Evrokodi, ki jih je Slovenija kot prva v Evropi sprejela za obvezne standarde na področju graditve objektov, še vedno podlaga za zagotavljanje mehanske odpornosti in stabilnosti objektov (26. člen). Vsi deli Evrokod standardov v uvodu poudarijo eno bistvenih izhodišč, da raziskave, projektiranje in gradnjo izvajajo ustrezno usposobljene osebe. V ZPAI ta zahteva ni ustrezno prenesena. Četrti člen ZPAI sicer določa, kaj so naloge pooblaščenih arhitektov in inženirjev, nikjer pa ni zapisano, da lahko te naloge izvajajo izključno pooblaščenih arhitekti in inženirji.

ZPAI s četrtem členom daje pooblaščenim arhitektom in krajinskim arhitektom tudi pooblastila, ki jih do sedaj niso imeli in za katera niso ustrezno usposobljeni (vsebin izvajanj in vodenj projekta v študijskih programih arhitekture in krajinske arhitekture ni). Zato je smiselno tudi ločiti inženirske objekte od stavb. Celoten paket osnutkov zakonov daje vtis, da so pisani le za graditev stavb, ne pa tudi inženirskih objektov (prometna in komunalna infrastruktura, energetske objekti in podobno). Nujno je treba zakone preurediti tako, da bo po njih možno kakovostno, prostorsko in ekonomsko vzdržno in varno graditi tudi inženirske objekte.

Če je bil cilj nove zakonodaje poenostavitev postopkov pri pridobivanju dovoljenj in pripravi projektne dokumentacije, kar se je dalo razbrati iz javnih informacij, potem osnutek gradbenega zakona tega ne prinese, saj je faz projekta več in niso jasno povezane z oznakami projektov iz priloge 2 (IDZ, PGD ...).

- 3 Na področju geodetske dejavnosti** med drugim izpostavljamo, da manjka geodetski projekt za zahtevne gradnje v smislu projektiranja kontrolnih mrež, spremljanja gradnje objektov in premikov/deformacij po gradnji objektov; prav tako so snovalci zakona spregledali pomen razmejevanje prostora za alokacijo lastninske in drugih pravic na nepremičninah. Umeščanje objekta v prostor z vidika varovanja in urejanja relacije med subjekti in zemljišči zahteva kakovostne geodetske podlage, za katere je potrebna inženirska izmera, pravilna interpretacija obstoječih podatkov ter pravilna interpretacija pravnih vidikov katastrskega preurejanja. Zakonodaja nadalje nedopustno posega na področje delovanja državne geodetske službe in evidentiranja nepremičnin. Pooblastilo za izvajanje katastrskih postopkov mora urejati zakonodaja, ki ureja državno geodetsko službo. Izkušnje v obdobju 2010-2015, ko je pooblastilo za katastrske postopke prešlo z Geodetske uprave RS na IZS kažejo, da taka rešitev ni bila dobra. Pooblastilo za katastrske postopke mora biti ločeno od inženirske licence (nadgradnja), izdati ga mora država (Geodetska uprava RS), ki je tudi odgovorna za kakovost podatkov uradnih nepremičninskih evidenc pod njeno pristojnostjo. Poleg inženirskih znanj so za to licenco zahtevana specifična znanja s področja evidentiranja in katastrskega preurejanja nepremičnin, kar mora biti predmet državnega izpita.
- 4 Pripravlavec zakona je poklicne naloge pooblaščenega prostorskega načrtovalca** opredelil zelo ozko, saj je v 4. členu navedel, da »obsegajo sodelovanje pri izdelavi izvedbenih in strateških prostorskih aktov v okviru svoje stroke«. Po našem mnenju za sodelovanje pri izdelavi izvedbenih in strateških prostorskih aktov ter izdelavo strokovnih podlag pooblastilo ni potrebno. Uporaba pooblastil v okviru pridobljenih pravic v 58. členu ZPAI strokovnjake na področju prostorskega načrtovanja, ki so zaključili različne, vendar ustrezne študijske programe s tega področja obravnava NEENAKOPRAVNO in PRISTRANSKOST sestavljalca obstoječega ZGO-1 prenaša v nov zakon. Zato je potrebno ta člen v celoti spremeniti.

V nadaljevanju ugotavljamo, da zakonodajalec ni upošteval slovenskega sistema izobraževanja, saj študijski program Prostorsko načrtovanje, ki se izvaja na UL FGG, v 8. členu sploh ni omenjen. 8 člen

zakona tudi predvideva, da je za pridobitev naziva pooblaščen prostorski načrtovalec dovolj »poglobljeni študij urbanizma, študij arhitekture, gradbeništva, geodezije ali krajinske arhitekture, študij urbanizma s težiščem na urbanizmu, študij geografije ali enakovredna izobrazba z najmanj tri leta trajajočim študijem«.

Prav tako ugotavljamo, da pripravljavec zakona ni upošteval sklepov sestanka, ki je potekal 16. 6. 2015 v prostorih ZAPS, na katerem sta bila s strani MOP prisotna g. Luka Ivanič in ga. Sabina Jereb. Na tem sestanku je bil sprejet načelen dogovor glede poklicnih nalog pooblaščenih inženirjev in prostorskih načrtovalcev, katerih dejavnost ureja ZAPS.

Predlagamo:

- da pripravljavec področje dela prostorskih načrtovalcev uredi v skladu z veljavnimi učnimi načrti študijskih programov ter poda polna pooblastila tudi magistrskom prostorskega načrtovanja;
- za naziv pooblaščen prostorski načrtovalec triletni študij ne zadošča, potreben je dokončan magistrski študij ustreznega področja, kot sta prostorsko načrtovanje in urbanizem;
- poklicne naloge pooblaščenega prostorskega načrtovalca se morajo nanašati na vodenje in izdelavo VSEH prostorskih aktov NA VSEH RAVNEH in ne le za na sodelovanje pri izdelavi izvedbenih in strateških prostorskih aktov;
- zgoraj navedeni alineji naj se smiselno upoštevata tudi pri dodelitvi pooblastil sedanjim pooblaščenim prostorskim načrtovalcem z licenco P po ZGO-1, in sicer tako, da imajo enaka pooblastila kot predvideni pooblaščenim načrtovalci.

Predlog zakona ureja status pooblaščenega prostorskega načrtovalca, medtem ko predlog Zakona o urejanju prostora (ZUreP-2) določa vsebino njegovega dela, zato predlagamo, da pripravljavec zakona v ZUreP-2 določi minimalno interdisciplinarno skupino strokovnjakov, ki mora sodelovati pri pripravi posameznega prostorskega akta. Pooblaščen prostorski načrtovalec je nato v skladu z ZUreP-2 odgovorni vodja projekta.

S spoštovanjem,

prof. dr. Matjaž Mikoš
dekan UIL FGG

V rednost:

Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije
Gregorčičeva 20, 25
1000 Ljubljana

Ga. Barbara Radovan, direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije
Dunajska 48
1000 Ljubljana

ZAPS
Vegova 8
1000 Ljubljana

IZS
Jarška cesta 10 b
1000 Ljubljana

GZS
Dimičeva ulica 13
1504 Ljubljana